TOMÁS BAIRÉAD PAPERS

GP2/132

Galway County Council Archives

Wheat and Bog-cotton

Irish Times

Short Stories in Irish

17-8-'40

G 122.1324

Cruithneacht agus Ceannabhâin, Tomás Bairéad. Dublin: Talbot Press. 4/6 net.

HERE is another collection of short stories, nor, in choosing a title, has the author strayed far from the current convention of alliterative contrasts. In this case, however, the suggestion of contrast in the title correctly indicates the variety of the stories. If any is to be singled out, it is, perhaps, "Giolla an Droichid," not so much for its general merit as for the atmosphere of wistfulness which informs the tale. Being rare in current Irish fiction, this quality is all the more appreciated when met.

Humour, too, is represented, notably in "Buaidh na bPaidrín" and "Lóisdín na hOidhche," against which stands out the vigorous tragedy of "Boladh an Ambhruithe."

This book will probably be classed as the best which An Bairéadach has yet produced, and certainly equals the best of recent publications. In short, an excellent work, written in lively Northern Connacht Irish, and very pleasurable reading.

...rmeas

Cruiṫneaċt a's Ceannaḃáin

Cruiṫneaċt agus Ceannaḃáin.

Tiomsú gearr-scéal le Tomás Bairéad. Clóluċt an Talbóidiġ. 4/6 a luaċ.

'S DOILIĠ a ráḋ caidé an ḃaint a bíos eadar teideal leabair 'n ċineál seo agus an t-áḋbar [illegible], aċ má ḃainimid an ċiall [illegible] ar an teideal seo is oċ [illegible] ráḋ gur mó i bfad de'n [illegible]aḃáin ná de'n ċruiṫneaċt [illegible] annseo againn.

□ □ □ □ □

CEITRE SCÉAL DÉAG ó peann an fir a ṫug "Cumaċt na Cinneaṁna" agus "An Geall a Briseaḋ" dúinn, agus gan aċ ceann amáin díoḃ arḃ fiú linn gron a cur ann! Ins an scéal sin, "Bolaḋ an Anḃruite," d'aiṫniġeamar úireaċt agus samḃlaiḋeaċt neaṁ-coitċianta, agus connaiceamar na tiodlacaí dá dtaisbeánt ag an Bairéadaċ a ċuir ar a ċumas sáir-scéalta áirṫe a ṫabairt dúinn ins an dá ċnuasaċ eile sin a luaḋamar. Tá scéal maiṫ annsin aige.

□ □ □ □ □

[illegible] n'n cuid eile de, [illegible] seo e[illegible] stíl agus áḋbar. Cuid de na dréaċta a beirtear dúinn annseo mar ġearr-scéalta, níl oiread ionnta is a ḋéanfaḋ alt nuaḋaċta do ṗáipéar tuaiṫe ar biṫ. Agus tá eagla orrainn naċ bfuil an móḋ innste ionṁolta. Tá clear abairte amáin aige—an imdeil-idin[illegible] mar beirtear air i dtéar-ma[illegible]igriḋeaċta—agus bodrann sé [illegible] luċt léiġte leis. "Iad a lea[illegible]uċt sinneamar," adeir sé. "Iad a baṫaḋ sinneaḋ"; "stad ní [illegible] dearnamar"; "ceaċtar againn ní raiḃ san áit," tá an leaḃar breac leis na leaganaċa seo, agus is boiċte-de an scríḃneoireaċt iad.

□ □ □ □ □

A ĠLACAḊ 'san iomlán, is mór an díomḃuaiḋ an leaḃar seo.

P. B.

PHRASE A DAY

Ḃain sé ceol as an airgeaḋ

[Vwin shey kyoel oss un arigyud]

He didn't spare the money.

Irish Indept. Lúnasa 20 '40

GP2/132(3)

CNUASACH NUA O SHAR-UDAR

Cruithneacht agus Ceannabhain. Tomás Bairéad do sgriobh. (Clólucht an Talbóidigh. 4/6.)

AN t-é léigh na leabhra eile chuir Tomás Bairéad amach cheana, níl orm a rádh leis ach gur cnuasach gearr-sgéal eile ó'n úghdar céadna tá sa leabhar seo, agus go bhfuil chuile cheann díobh ar fheabhas, mar is gnás leo bheith aige. An t-é nár léigh na leabhra eile fós, tosnuigheadh sé leis an gceann seo, agus geallaim dhó nach mbeidh sé críochnuithe aige go mbeidh sé ag dul amach ag ceannach nó ag goid na gceann eile—ciaca dhéineas sé nuair theastuigheas leabhar uaidh.

Ní amháin go bhfuil sé ina phintéir leis na focla, ach go bhfuil ceárd an rionnaire aige chó maith. Táthar ann, agus tugann siad an moladh seo do sgríbhneóirí áirithe de na Gall-Ghaedhil nach bhfuil—mar dubhairt an Céitinneach fá n-a sean-aithreacha—ach ag dul thart ar nós an phroimpiolláin, nach gcromann ar mhion-sgoith sa macaire, nó ar bhláth d'á mbí i lubh-ghort, ach ag fuaidreadh leis go dteagmhann bualtrach bó nó otrach capall go dtéigh d'á unfairt féin ionnta.

Ní h-amhlaidh ar ndó don Bhairéadach, ach a mhalairt ar fad. Tá úire agus fairsinge, flathúlacht agus críostaíocht na tíre seo, táid sin uile is na sgéalta díreach mar táid ionnta féin. 'Sé an Piarsach a chuireas sé i gcuimhne dhom ar uairibh, ach amháin go bhfuil saidhbhreas focal agus cainnte ag an mBairéadach nach raibh ag an bPiarsach.

Feith An Ghrinn.

Tá feith an ghrinn ann freisin. Féach an píosa seo:—

"'Eist do bhéal,' adeir an fear tanaidhe.

"'Dún do chlab tusa. Ní thíos i dTóin-le-Gaoith tá tú 'nois. Ar ndó', ní dhéinfeadh báirtheóir gnaoitheamhail ar bith a leithead de chleas,' adubhairt an fear beag.

"'Cuir ó bhualadh é,' adeir an fear taobh thiar díom i n-árd a ghotha.

"'*Cuir amach* as a' bpáirc ar fad é—ní maith leo leigint orthu féin go bhfuil sé dhuine dhéag acu,' arsa an fear beag.

"'Cá bhfuil na sé dhuine dhéag?' adubhairt an fear mór.

"'Cá bhfuil do shúile? Nach bhfuil a' moltóir agaibh? A mholtóir! 'Tuige nach gcuireann tú ort a' gheansaigh?' arsa an fear beag.

"'Breágh luath tá sibh a' cailleadh croidhe 'gus a' tosaigh a' leagaint a' mhilleain ar dhuine eigint eile,' arsa an fear árd, tanaidhe.

"'Cosamhlacht é go bhfuil siad buailte,' adeir an fear mór."

Cé chleachtuigh páirc pheile nó iomanuíochta riamh nach gcuala an chainnt chéadna fá chéad?

G. MAC E.

Books In Brief

The Personality of Christ. By Abbot Anscar Vonier, O.S.B. (Burns, Oates and Washbourne, 6/-)—This is the fifth impression of this well-written and scholarly work which is described by the reverend author as "a very unconventional rendering of the most important points of the third part of the Summa." It is neither exegetical, he says, nor apologetical, nor devotional, but strictly theological.